

Analýza kauzy Opencard

Díl I.

Jakub Michálek
zastupitel hl. m. Prahy a člen kontrolního výboru ZHMP

zpracováno ke dni 28.09.2015

Ředitel odboru informatiky Magistrátu Ivan Seyček, který se podepsal pod první smlouvu v kauze Opencard, byl odsouzen k trestu odnětí svobody v době trvání 3 a půl roku. Vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny podala trestní oznámení na pražskou státní zástupkyni Máchovou, že kauzu špatně vyšetřila a odřízla z ní hlavní viníky, kteří unikají trestu. Žádný z těchto kroků ale nikdy nevedl k tomu, že by samo hlavní město Praha sebekriticky řeklo, co v celé kauze jeho zástupci udělali špatně, kdo za to nese odpovědnost, a jaká opatření je třeba přijmout k nápravě a prevenci opakování.

V tomto textu shrnuji klíčová rozhodnutí (skutky) na začátku kauzy Opencard, a to zejména s ohledem na blížící se termín promlčení odpovědnosti za tyto skutky. U některých rozhodnutí už je zřejmé, proč byla chybná – rozhodl o tom soud nebo jiný příslušný orgán. U jiných to ještě nikdo pořádně nevysvětlil. U každého rozhodnutí probírám jeho deklarované důvody a podrobuji je kritickému pohledu, přičemž zohledňuji vědomosti, které v té době rozhodující představitelé hl. m. Prahy měli. Ke každému rozhodnutí také píšu, kdo konkrétně za něj nese odpovědnost (ať už politickou, právní nebo morální), a dále doporučuji opatření, která by město mělo podniknout (ať už prostřednictvím změny předpisů, právních kroků k obraně zájmů hl. m. Prahy anebo změny chování a zažité praxe).

Disclaimer

Předložený text jsem napsal se zřetelem ke všem svým vědomostem, zkušenostem z prostředí hl. m. Prahy a předchozí zkušenosti z advokacie. Jde o podkladový materiál pro další ověřování, zjišťování skutečností a argumentaci hlavního města Prahy a jím pověřených profesionálů z řad advokacie, ekonomického poradenství a auditu. Není v možnostech opozičního zastupitele bez odborného aparátu ručit za plný obsah textu. Proto je nezbytné, aby byly konkrétní nároky (v porovnání se sankcemi plynoucí z jejich neuplatnění) prověřeny advokátem, který dosud nebyl v kauze zainteresován a má s dostatečné zkušenosti s rozplétáním korupčních kauz a má také pojištění odpovědnosti za škodu.

Obsah

Chyba č. 1: Podvod při schvalování Opencard Zastupitelstvem.....	5
Chyba č. 2: Zmanipulovaná zakázka na servisní kartové centrum (SKC).....	16
Zdroje.....	36

Části pro budoucí analýzu

- Chyba č. 3: Praha přistoupila na nevýhodný licenční model
- Chyba č. 4: Nepřevzetí systému do vlastní správy
- Chyba č. 5: Předražená zakázka na servis 2012
- Chyba č. 6: Nucené rozšiřování Opencard, zbytečné čerpání a překračování licencí
- Chyba č. 7: Zrušení papírových kupónů a odmítnutí jejich znovuzavedení

Seznam doporučení Radě hl. m. Prahy

1.Doporučení: Uvádějte položkové rozpočty.....	8
2.Doporučení: Ptejte se na klíčové body návrhu.....	8
3.Doporučení: Vymáhejte náhradu škody za podvod při schválení Opencard.....	11
4.Doporučení: Zmocněte občanskou iniciativu k žalobě.....	12
5.Doporučení: Používejte standardizovaná řešení, nevynalézejte kolo.....	14
6.Doporučení: Velké investice povinně předjednejte ve výboru.....	14
7.Doporučení: Zdokumentujte předpokládanou cenu zakázky.....	21
8.Doporučení: Najměte nezávislé poradce u velkých výběrových řízení.....	22
9.Doporučení: Vymáhejte škodu po společnosti Haguess za manipulaci výběrového řízení. .	23
10.Doporučení: Jmenujte do hodnotící komise více odborníků.....	24
11.Doporučení: Pokračujte v uplatnění nároku na náhradu škody po Ivanu Seyčkovi.....	28
12.Doporučení: Přenechte složité právní otázky advokátům.....	28
13.Doporučení: Vymáhejte nárok na náhradu škody ve věci zakázky na SKC.....	32

Autor děkuje všem, kdo se podíleli na připomínkách k textu.

„Kdybyste někdo chtěl tento záměr kritizovat z toho pohledu, že **to bude stát spoustu peněz**, nezapírám to, **říkám, že ano**, ale jsem přesvědčen o tom, že to dělat musíme, že to musíme udělat tak, aby náklady byly pokud možno co nejmenší, projekty co nejkonkrétnější a aby se **nejednalo o žádné virtualizace**. Univerzální karta Pražana je zatraceně konkrétní projekt.“

– Primátor Pavel Bém, úvodní řeč k projednání projektu Opencard Zastupitelstvem hl. m. Prahy, přednesená na jeho zasedání dne 25. 5. 2006

Chyba č. 1: Podvod při schvalování Opencard Zastupitelstvem

Projekt Opencard, který Rada Pavla Béma předložila ke schválení Zastupitelstvu hl. m. Prahy v roce 2006, byl finančně zjevně nereálný, slib zisku byl postaven na předpokladu pravidelného obrovského poplatku cca 770 korun na občana ročně, který by město muselo vybírat od občanů.

Rada města toto zastupitelstvu zamlčela, zastupitelé to v podkladech sami nenašli. Primátor Pavel Bém a jeho náměstek Petr Hulinský ujišťovali zastupitele, že projekt bude ziskový. Primátor Pavel Bém však podle svých vlastních pozdějších slov od počátku věděl, že to bude projekt ztrátový, a tedy od počátku uvedl Zastupitelstvo při schvalování projektu v omyl.

Vedle toho skutečná potřeba nové čipové karty a zájem Pražanů byly mizivé, dokud nezačalo město dávat lidem slevy na jízdné s Opencard a následně je k přechodu nedonutilo. Projekt měl ambici konkurovat masivně rozšířeným platebním kartám a občance, což bylo zcela nereálné. Všechny tyto skutečnosti vedou k závěru, že projekt neměl být vůbec spuštěn.

Nereálnost dokumentů předložených před schválením záměru Pražského centra kartových služeb v roce 2006 uvádí již audit Nexia AP [11] z roku 2009, str. 64. Šlo o následující zásadní výhrady.

Rada Pavla Béma a následně zastupitelstvo hl. m. Prahy schválili záměr, který byl **neuskutečnitelný po finanční stránce**. Celý projekt měl příjmovou stránku postavenou na vybírání poplatků od občanů, příjmy měl generovat od roku 2007. Podle studie *Využití čipových karet v podmínkách hl. m. Prahy* [12], str. 19, na jejímž základě se zastupitelé rozhodovali, měl například roční příjem z prodeje karet činit 577 mil. korun, při očekávaném cílovém počtu 750 tis. karet (str. 9 a ještě méně str. 18). To znamená, že **cílem bylo vybrat za jeden rok od každého uživatele karty poplatek cca 770 Kč, při dvouletém intervalu obnovy karty celkem cca 1530 Kč na občana!** Pro rok 2015 se počítalo s měsíčním poplatkem 55 Kč za kartu,

celkem příjmy 491 mil. korun za rok, viz studie [12], str. 42, a následující obrázek z přílohy k usnesení Zastupitelstva hl. m. Prahy.

Využití čipové karty v podmínkách hl. m. Prahy

PŘÍJMY		2 006	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015
1 VÝNOS Z PROVIZE											
Provize od obchodníků	%	0,00%	3,04%	2,94%	2,83%	2,73%	2,62%	2,52%	2,41%	2,31%	2,20%
Počet karet pro nové vydání	ks	52 141	499 062	640 587	707 625	744 868	744 868	744 868	744 868	744 868	744 868
Aktivita karet	%	5%	25%	45%	60%	80%	90%	90%	90%	90%	90%
Počet vydaných karet	ks	26 070	275 601	569 824	674 106	726 247	744 868	744 868	744 868	744 868	744 868
Přírůstek karet pro nové vydání	ks	52 141	446 921	141 525	67 038	37 243	0	0	0	0	0
Počet aktivních karet	ks	1 304	68 900	256 421	404 464	580 997	670 382	670 382	670 382	670 382	670 382
Průměrná útrata kartou	kč	40,00	41,31	42,68	44,10	45,58	47,12	48,73	50,40	52,15	53,96
Počet nákupů kartou za měsíc	ks	15,00	15,25	15,50	15,75	16,00	16,25	16,50	16,75	17,00	17,25
Platba kartou za měsíc	kč	600	630	662	695	729	766	804	844	886	931
Počet nákupů kartou za rok	ks	180	183	186	189	192	195	198	201	204	207
Platba kartou za rok	kč	7 200	7 560	7 938	8 335	8 752	9 189	9 649	10 131	10 638	11 170
Objem plateb za měsíc v roce (Kč)	mil Kč	0,78	43,41	169,62	280,93	423,72	513,36	539,03	565,98	594,28	623,99
Objem plateb za rok (Kč)	mil Kč	9,39	520,89	2 035,47	3 371,16	5 084,68	6 160,29	6 468,30	6 791,72	7 131,30	7 487,87
Příjem z provize za rok	mil Kč	0,00	15,83	59,74	95,40	138,56	161,40	162,68	163,68	164,38	164,73
2 VÝNOS Z NABÍJENÍ											
Poplatek za nabíjení	kč	0,00	9,00	11,00	13,00	15,00	17,00	19,00	21,00	23,00	25,00
Průměrná částka nabíjení karty	kč	0	3 000	3 500	3 500	3 700	3 800	4 000	4 300	4 500	5 000
Celkový počet nabíjení za rok	ks	0	173 629	581 563	963 190	1 374 239	1 621 129	1 617 076	1 579 469	1 584 734	1 497 574
Příjem z nabíjení za rok	mil Kč	0,00	1,56	6,40	12,52	20,61	27,56	30,72	33,17	36,45	37,44
3 VÝNOS Z PRODEJE KARET											
Prodejní cena vydané karty	kč	0	250	245	240	235	230	225	220	215	210
Prodejní cena obnovené karty	kč	0	250	245	240	235	230	225	220	215	210
Měsíční poplatek za kartu	kč	0	15	20	25	30	35	40	45	50	55
Výnos z měsíčního poplatku za rok	mil Kč	0,00	49,61	136,76	202,23	261,45	312,84	357,54	402,23	446,92	491,61
Výnos z prodeje vydaných karet	mil Kč	0,00	62,38	72,08	25,03	12,25	4,28	0,00	0,00	0,00	0,00
Výnos z prodeje obnovených karet	mil Kč	0,00	0,00	6,39	59,89	75,27	81,38	83,80	81,94	80,07	78,21

Ilustrace 1: Příloha k usnesení Zastupitelstva hl. m. Prahy číslo 38/06 ze dne 25.5.2006 k návrhu na realizaci Pražského centra kartových služeb. Na obrázku jsou vyznačeny pochybné položky, zejména měsíční poplatek za kartu ve výši 55 Kč v roce 2015. Tato zcela nerealistická čísla byla základem tvrzení o ziskovosti projektu.

Vedle toho je v projektových záměrech bylo uvedeno, že příjmy projektu od roku 2007 půjdou rovněž z prodeje kartových aplikací občanům hl. města Prahy. Nejde přitom o trh jako u mobilních aplikací, ale o aplikace vyžadované městem pro využívání městských služeb, tj. případy, kdy má město **monopol** (například aplikace DOS na dopravu).

Tyto odhady příjmů jsou na **první pohled zcela mimo realitu**. Bylo by velmi naivní se domnívat, že radnice je vůbec schopna Pražany donutit k tomu, aby platili výše uvedené nepřiměřené částky monopolním dodavatelům, které vybralo město. Ve výsledku se tak patrně odpovědné osoby musely od počátku počítat s tím, že **celé náklady projektu bude hradit město**, až se prokáže, že občané nebudou ochotni akceptovat tak vysokou finanční zátěž, kte-

rou na ně město chtělo přenést, a politici to nebudou kvůli obavě z volebního výsledku ochotni učinit (což se také ve skutečnosti stalo).

Graf výnosů uvedený na str. 21 studie *Využití čipové karty v podmínkách hl. m. Prahy* [12] je v důsledku čiré fikce příjmů z poplatku za vydání nové karty kolem 1500 Kč (viz výše) zcela nerealistický. Podle mého názoru zastupitelé málo zkoumali, co bude příjmy projektu generovat, a nechali se uchlácholit tím, že zdrojem budou blíže nespécifikované příjmy z komerčních partnerství, které však byly ve finančním plánu zcela na okrajovém místě.

Šlo tedy od počátku o projekt **čistě ztrátový**: informace o příjmech byla zjevně nerealistická a ukrytá ve výpočtech tak, že pro zastupitele nebylo přímočaré ji zjistit. Nicméně ji při náležitě péči mohli a měli zjistit, neboť tato informace vyplývala z podkladových materiálů i z jejich shrnutí v důvodové zprávě (viz str. 42 studie *Využití čipové karty v podmínkách hl. m. Prahy* [12]). Projekt byl představen jako finančně návratný po několika letech, ačkoliv to nebylo realistické, a návratnost projektu byla jednou ze skutečností, kterou zastupitelé zvažovali při rozhodnutí, zda projekt financovat z rozpočtu hl. m. Prahy.

Posudek zajišťovala obchodní společnost Allshare Finance CE (Nexia AP, 2009, [11], str. 64). Společnost Allshare Finance CE, a.s. (mimočodem česky „Všichni se rozdělí o peníze“) byla **personálně propojená s dodavatelskou společností Haguess**. Měla navíc provozovnu na stejné adrese. Připravila pro Zastupitelstvo hl. m. Prahy ekonomický model, podle něhož měla být karta Opencard zisková (Nexia AP [11], str. 64). Tento materiál obsahoval nicméně po výše uvedeném zevrubném prozkoumání zcela nerealistická a na první pohled významně nadhodnocená data. Posudek údajně vznikl na počítači Jaroslava Turka, který figuroval ve společnosti Allshare Finance CE i v pozdějším Haguessu. Na základě tohoto materiálu Zastupitelstvo hl. m. Prahy na návrh primátora Pavla Béma schválilo start projektu Opencard. O několik let později společnost Haguess zanikla tím, že se rozpustila (fúzí) právě ve společnosti Allshare Finance CE, a.s., přičemž již před tím byly této provázané společnosti **hrazeny platby**.

Není možné akceptovat posudky, které vyhotovila společnost personálně propojená s (domnělým) dodavatelem. Je třeba zajistit **nezávislý posudek**. Rešerše stávajících fungujících řešení a standardů byla zcela nedostatečná.

Je velmi těžko pochopitelné, že zastupitelé mohli žít v domnění, že Opencard nebude v souhrnu nákladovým (ztrátovým) projektem, ale že dokonce městu vydělá cca 1 mld. korun (to je podobný scénář jako u Škodova paláce, viz dále poznámka na str. 20). Tyto ztrátu bylo možné očekávat a Zastupitelstvo hl. m. Prahy s jejím odhadem mělo být seznámeno.

1. Doporučení: Uvádějte položkové rozpočty

Požadavek jasného, stručného a výstižného položkového rozpočtu s klíčovými údaji a orientačním tržním průzkumem a srovnáním je třeba doplnit do jednacího řádu Rady hl. m. Prahy a Zastupitelstva hl. m. Prahy. Jak dále uvádím, měly by být uvedeny **všechny dokumenty, podle nichž lze bezpečně stanovit předpokládanou hodnotu zakázky** (viz strana 20).

2. Doporučení: Ptejte se na klíčové body návrhu

Selhání zastupitelů spočívalo v tom, že se nechali ovlivnit předloženými dokumenty, podle nichž měl být projekt ziskový a dokonce akumulovaně do roku 2015 vydělat městu přes miliardu korun. Bohužel zastupitelé ani opozice nedokázali **kriticky zhodnotit** a poukázat na to, že tuto miliardu by museli zaplatit občané na udržovacích poplatcích ve výši 1530 Kč za dva roky. Zastupitel by měl klást „hloupé otázky“ na základní věci jako je zdroj příjmu projektu, pokud se uvádí, že projekt je ziskový. Měl by trvat na odpovědích a nenechat odpověď až do závěrečného slova. Neměl by hlasovat pro věci, o kterých není přesvědčen anebo u kterých chybí výstižný položkový rozpočet podle předchozího doporučení anebo nebyl návrh řádně projednán. Současná praxe Zastupitelstva spočívající v ponechávání odpovědi až do závěrečného slova, kdy tazatel nemůže reagovat ani v případě ignorování na odpovědi trvat, by měla být omezena.

Potom, co jsem dokázal, že tvrzení ziskovosti projektu bylo vymyšlené, postavené na zcela nerealistických předpokladech, bych nyní rád ukázal, že bylo jedním z klíčových argumentů, které zastupitele přesvědčily.

S tímto tvrzením, zdůrazněným v podkladových materiálech, přišlo vedení města reprezentované **primátorem Pavlem Bémem a jeho náměstkem Petrem Hulinským**. Primátor Bém při projednání na zastupitelstvu dojem ziskovosti projektu utvrzoval:

„Rozsah služeb při dobrém nastavení čipové karty bude moci být rozšiřován. To, že začneme nejjednoduššími aplikacemi, prostými službami – o tom není nejmenších pochyb. Že to něco stojí, není pochyb, ale to, že to má v sobě ekonomickou úvahu a že **se nám prostředky vrátí, je z toho také patrné**. Jsem přesvědčen, že se nestaneme nějakou bankou, že to ani nehrozí.“ viz stenozápis [3], str. 30

Náměstek primátora pro oblast financí Petr Hulinský uvedl:

„To by bylo dobré, aby pozornosti zastupitelstva neuniklo. Po jeho zavedení se **stává projekt výdělečným už v 6. roce** – tehdy se předpokládají výnosy, které převyšují náklady na tento projekt.“ viz stenozápis [3], str. 27

Zastupitelé hlasovali právě v návaznosti na vytvořený dojem návratnosti projektu. Např. zastupitel Urban reagoval:

„Jak říkal nám. Hulínský, že návratnost je vypočítána po šesti letech, není k tomu co negativního namítnout.“

Zastupitel Kaňák ve svém projevu uvedl:

„Nevím, jestli tento materiál nezakládá na současné znalosti technologií až přílišný závazek do budoucna. I podíval jsem se na ekonomiku projektu. Ekonomika projektu začíná být pozitivní ve 4. roce, přičemž návratnost investice kumulativně, bez použití diskontování, je návratná po 8 letech při využití relativně malých cizích zdrojů. To vypadá jako velmi zajímavý business.“

To jednoznačně svědčí o tom, že zastupitelé schvalovali projekt v **přesvědčení, že bude ziskový a jeho ziskovost reálná**. (Bohužel už podrobněji – na rozdíl od tohoto textu – neanalyzovali, odkud ten zisk pochází. Jinak by patrně museli uznat jeho efemérnost.) Z rozpravy na zastupitelstvu je patrné, že finanční návratnost byla jedním z významných důvodů pro přijetí usnesení zastupitelstvem. Do tohoto mylného přesvědčení byli uvedeni podkladovými materiály i výše citovanými výroky primátora Pavla Béma a jeho náměstka Hulinského.

Mám za to, že primátor Pavel Bém si musel být vědom toho, že tvrzení o návratnosti je mylné. Projekt Univerzální karty Pražana měl na starosti a byl o něm dobře informován (viz dále). Před soudem dokonce uvedl, že od počátku bylo zřejmé, že půjde o nákladový (ztrátový), nikoliv ziskový projekt. Finanční ztrátovost projektu připustil Pavel Bém při výslechu před Městským soudem v Praze, kde pod přísahou uvedl, že

„**od počátku bylo zřejmé**, že půjde o službu pro Pražany, vyžadující primárně velké investice. Jen sekundárně se uvažovalo též o určitých příjmech, **aniž by ovšem kdy mohlo jít o ziskový projekt**.“ ([1], str. 44).

Pokud to bylo primátoru Bémovi zřejmé, musel být srozuměn, s tím, že Zastupitelstvo hl. m. Prahy svou řečí a předloženými doklady o návratnosti projektu **uvádí v omyl a způsobuje tak neúčelným vynaložením 165 mil. korun škodu** na majetku hl. m. Prahy. Ta by jinak ne-

vznikla, neboť by hl. m. Praha mohlo těmito penězi neomezeně disponovat. Škoda byla přímým důsledkem omylu, do něhož byli zastupitelé uvedeni v době jeho schvalování, jelikož materiály zvláště pečlivě nestudovali (což je při množství materiálů několika tisíc stránek na jedno zasedání prakticky vyloučeno).

Primátor Pavel Bém a jeho náměstek Hulinský, možná spolu s jinými osobami, uvedli Zastupitelstvo hlavního města Prahy v omyl, když tvrdili, že projekt Opencard bude výdělečný. Nejméně primátor Pavel Bém ve skutečnosti od **počátku věděl, že půjde o projekt ztrátový**, který si na sebe nevydělá. Zásadně tak ovlivnili rozhodování zastupitelstva hl. m. Prahy směrem ke schválení projektu za 165 mil. korun. Ztrátovost projektu nebyla skutečností, která by vznikla dodatečně, ale byla od **počátku naplánována**: Na jedné straně projekt předpokládal **vysoké výdaje na technologické, marketingové a jiné služby a dodávky** v rámci Opencard. Na druhé straně projekt **neměl reálné příjmy** (viz podrobně výše). Primátor Bém a náměstek Hulinský tak **porušili svoji povinnost jednat svědomitě** podle § 50 odst. 3, § 51 odst. 1 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, čímž způsobili hl. m. Praze škodu ve výši nejméně 165 mil. korun, které vynaložilo na tento projekt v souvislosti s rozhodnutím Zastupitelstva. Onen projekt by Zastupitelstvo patrně **neschválilo**, kdyby vědělo, že údaje o výdělečnosti projektu jsou **smyšlené a zjevně nerealistické** a že každého občana zatíží částkou přes 1500 Kč za 2 roky životnosti karty.

Podle § 420 zákona č. 40/1964 Sb., citovaní představitelé primátor Pavel Bém a náměstek Hulinský odpovídali za škodu na majetku, neboť ji jako členové Rady způsobili, když citovaný návrh včetně doprovodných materiálů předložili a nepravdivými skutečnostmi, o jejichž nepravdivosti nejméně primátor Pavel Bém věděl, také obhajovali. Při svědomitém postupu by nemohli předmětný tisk obhajovat tvrzením o ziskovosti projektu. Primátor Pavel Bém si nadto byl podle výpovědi u soudu vědom této skutečnosti od počátku (viz výše). Podle citovaného § 420 občanského zákoníku odpovídá každý za škodu, kterou způsobí porušením své právní povinnosti. Jak uvádí judikatura, odpovědnost starosty obce za škodu této obci jím způsobenou při výkonu funkce se **řídí občanským zákoníkem** a totéž platí i pro primátora. Osoba vykonávající veřejnou funkci se bez dalšího **nemůže své odpovědnosti za způsobenou škodu zprostit** poukazem na to, že se při své činnosti **spoléhala na rady jiných** (rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 25 Cdo 1319/2004, ze dne 22. 2. 2005). K odpovědnosti za škodu způsobenou porušením povinnosti zákon nevyžaduje, aby hlavní město Praha prokázalo zavinění, nicméně škůdce se může zprostit odpovědnosti, pokud prokáže, že škodu nezavinil (§ 420 odst. 3 zákona č. 40/1964). Po prokázání způsobení škody tedy dochází k přesunu důkazního břemena ve prospěch hlavního města a k tíži škůdce, který se musí vyvinit. Tak jako tak má Praha v občanskoprávním řízení mnohem lepší procesní postavení než v řízení trestním.

Právo na náhradu škody se promlčuje ve 2leté lhůtě od okamžiku, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá, u úmyslné škody nejpozději 10 let od spáchání deliktu (§ 106 zákona č. 40/1964 Sb.). Absolutní desetiletá lhůta uplyne tedy 25. 5. 2016, která je nejzazší hranicí, ve které musí být případný nárok uplatněn. Poškozený bude vedle toho muset prokázat, kdy se dozvěděl o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá. Nejsem si vědom, že by hl. m. Praha mělo před tímto rozbořem vzhledem k uvedenému skutku k dispozici informace v tomto rozboru uvedené, nicméně otázku subjektivní lhůty bude třeba v dalším zkoumání postavit na jisto, a to ovšem v čase, aby byl nárok uplatněn včas před promlčením.

Nyní ke skutečnostem ovlivňujícím běh promlčecí doby. Pokud vím, ohledně tohoto skutku neběží žádné řízení, a proto nelze uvažovat o stavení promlčení podle § 112 tehdy platného občanského zákoníku (jinak je však tomu dále u úředníků, kde bylo vedeno trestní řízení). Lze však uvažovat o jiných nástrojích obrany ve věci promlčení v případném řízení. Ač jsem k tomu nenalezl žádnou judikaturu, podle § 114 občanského zákoníku, jde-li o právo mezi zákonnými zástupci na jedné straně a jinými zastoupenými osobami na druhé straně, promlčecí doba ani nepočíná běžet ani neběží, nejde-li o úroky a opětuující se plnění. Primátor hl. m. Prahy je podle § 72 odst. 2 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, zákonným zástupcem hl. m. Prahy (ve smyslu § 23 zákona č. 40/1964, tehdy platného občanského zákoníku) a hlavní město Praha je v poměru k němu zastoupenou právnickou osobou; v takovém případě by došlo k tomu, že promlčení doba nároku na náhradu škody vůči primátorovi začne běžet až okamžikem zániku jeho zákonného zástupčnického oprávnění. To je však jen hypotéza autora a je třeba dalšího posouzení. Vedle toho lze pochopitelně zvážit možnost obrany tím, že námitka promlčení je v rozporu s dobrými mravy, vzhledem k tomu, že skutečná možnost hlavního města ve věci náhrady škody vůči primátoru Bémovi byla **reálně podstatně ztížena jeho postavením**, kdy byl prakticky nadřazeným všem, kdo by nárok na náhradu škody mohli uplatňovat, a dále jeho konexemi, když pocházel ze stejné politické strany, která následně v Radě hl. m. Prahy vládla.

Bez ohledu na výše uvedené skutečnosti je z důvodu opatrnosti potřeba počítat s **objektivní promlčení dobou 10 let** od roku 2006, tj. s možností **promlčení pohledávky na náhradu škody do dne 25. 5. 2016**.

3. Doporučení: Vymáhejte náhradu škody za podvod při schválení Opencard

Navrhuji nechat zpracovat **podrobný rozbor vymáhání škody** od advokáta nebo advokátky, kteří se v kauze Opencard orientují, ale nezastupovali hl. m. Prahu v žádném sporu či sporném posouzení, které je součástí kauzy Opencard, aby nebyli na posouzení věci osobně zainteresováni. V případě dostatečné šance

na úspěch ve sporu navrhuji, aby hl. m. Praha **uplatnilo svůj nárok na náhradu škody a podalo žalobu na primátora Pavla Béma a jeho náměstka Petra Hulinského za způsobení škody 165 mil. korun hl. m. Praze uvedením Zastupitelstva hl. m. Prahy v omyl při prosazení sporného usnesení.**

4. Doporučení: Zmocněte občanskou iniciativu k žalobě

Alternativou k vymáhání škody vlastním jménem je učinit **veřejnou nabídku**, že Rada hl. m. Prahy za předem stanovených podmínek zmocní toho, kdo by tuto žalobu chtěl jménem hl. m. Prahy podat, není žádným způsobem podezřelý z napojení na aktéry kauzy a má nejlepší předpoklady s žalobou uspět (např. protikorupční neziskové organizace, významní advokáti ve veřejném zájmu apod.). Podmínky mohou upravovat odměnu jako podíl z vymožené částky v případě úspěchu a podíl na úhradě nákladů řízení a jiných nároků v případě neúspěchu ve sporu. Obdobným způsobem postupují např. i partnerské město hl. m. Prahy v USA – Chicago. Možnost **občanských žalob** je v USA považována za **hlavní protikorupční opatření na vymáhání škody způsobené státu podvody** a není důvodu, proč by v České republice tato cesta nemohla fungovat. Touto cestou by se měla Rada hl. m. Prahy vydat, **pokud sama žalobu nepodá**. Rada hl. m. Prahy by měla za všech okolností rozhodnout tak rychle, aby byl dostatek času **před promlčením** připravit žalobu jménem města.

Druhým zásadním problémem vedle chybného finančního plánu je skutečnost, že **neexistovala společenská poptávka** po kartě (viz Nexia AP, 2015, str. 31). Přispěla k tomu i komplikovanost technického řešení (offline s nutností používat na všechno čtečku). Ve výsledku se pak ukázalo, že infrastrukturu s elektronickým podpisem se nepodaří vybudovat a není o ni zájem (Nexia AP, 2009), ačkoliv důvodová zpráva ji považovala za základní součást (viz důvodová zpráva k usnesení 38/06, str. 1) a následně byla i zaplacená. Funkcionalita elektronického podpisu je vázána na rozšířenost čteček, která nebyla (na rozdíl od Estonska, které je ale ve světě výjimečným úspěchem) zajištěna (Nexia AP, 2015, 30).

Je třeba doplnit, že v té době nebylo rozšířeno přihlašování k webovým službám elektronickým podpisem, ale bylo stejně jako dnes rozšířeno **přihlašování pomocí přístupových údajů a hesla**. Potřebnost elektronické karty pro přihlášení do internetového portálu hl. m. Prahy je tedy pochybná. Nakonec měla být Opencard identifikačním nástrojem, čímž dublovala funkci občanského průkazu.

Nové řešení dopravního odbavení od roku 2018 by mělo zdůraznit pohodlnost pro občany a možnost zakoupit si kupón bez validátoru. Příkladem standardního, široce dostupného

a otevřeného řešení je použití platebních karet bankovních asociací, které jsou všeobecně akceptovány (nové parkomaty a první zařízení na lístky v MHD již přijímají platební karty). Tím však není řečeno, že Praha okamžitě potřebuje zavést možnost používat platební kartu jako tramvajenku, neboť taková společenská poptávka zatím reálně není vysoká. Standardní marže banky za transakci platební kartou je nižší než průměrný náklad dopravního podniku na koupený lístek/kupón. Je třeba říci, že toto řešení bylo již zmiňováno při projednání záměru čipové karty v roce 2006, **aniž by se tehdejší vedení města s touto námitkou vypořádalo**. K dlouhodobé vizi doplňuji, že pro dílčí komponenty (platební metody, nosiče apod.) by měla být pokud možno využita všechna dostupná řešení a technické prostředky, které jsou již nyní k dispozici **bez nutnosti kupovat pokaždé nové řešení, resp. nosiče** (např. bankovní karty, mobilní telefony, způsoby placení apod.).

Univerzální karta Pražana měla obsahovat elektronickou peněženku, čímž by Praha konkurovala platebním kartám, což **nebylo zvládnutelné**. Pavel Bém ve své úvodní řeči dne 25. 5. 2006 uvedl:

„Univerzální karta Pražana **není platební karta v bankovním slova smyslu a ani nebudeme, nechceme nahrazovat bankovní ústavy**, to ať dělají privátní subjekty, ale chceme poskytovat kompletní elektronické služby postavené na tom, na čem bude budoucnost nejen tohoto města, ale celého kontinentu a západoevropské kultury s největší pravděpodobností fungovat.“

Takové představení offline čipové karty bylo podle mého názoru nepatřičné, a to z důvodu, který zmiňovali v rozpravě někteří zastupitelé, kteří upozorňovali na těžkou předvídatelnost směru technologického rozvoje. I toto vyjádření primátora Béma je zavádějící, neboť Praha by musela pro plné platební funkce karty získat **bankovní licenci** u České národní banky, což nikdy neudělala, přestože od společnosti Haguess funkcionalitu kartové peněženky objednala (jinou otázkou je, zda byla tato funkcionalita skutečně dodána).

Co se týče nedostatku společenské potřeby vlastního řešení pražské samosprávy, lze do budoucna doporučit využívání komerčně a jinak všeobecně dostupných řešení (bankovní karty, hotovost, občanské průkazy) a vlastní e-government zavádět v **koordinaci se státem**, nikoliv paralelně nebo protichůdně s ním. Byť koordinace byla Zastupitelstvu přislíbena (jak s Ministerstvem informatiky, tak s Českými drahami), ve skutečnosti k ní nedocházelo anebo nevedla k viditelným výsledkům a slíbeným interoperabilním standardům.

5. Doporučení: Používejte standardizovaná řešení, ne vynalézejte kolo

Město se mělo držet **standardizovaných řešení** a nevytvářet svá vlastní (takový postup je **rizikový**, a proto přísluší podnikatelům, nikoliv veřejné správě), **nekonkurovat tržním subjektům** v tom, co lépe zajišťuje trh.

Cíle projektu Opencard byly: platební nástroj, identifikační nástroj, komerční přínos a ekonomická návratnost. Žádný ze čtyř základních cílů nebyl splněn (Nexia AP, 2015, [13], str. 22).

Celý postup předložení Zastupitelstvu byl nedostatečný. Ačkoliv šlo o otázku rozpočtu, věc **nebyla projednána finančním výborem Zastupitelstva**, ani věcně příslušným výborem. Ačkoliv šlo o částku nad 160 mil. korun (skutečné náklady byly ještě vyšší), nebyl v podkladových materiálech **nezávislý posudek finanční reálnosti projektu**. Naopak byl předložen finanční **posudek zjevně nerealistický**, což však nikdo jasně neuvedl, ačkoliv to bylo již v té době bez obtíží seznatelné. Další posudky se dělaly až po schválení záměru Zastupitelstvem.

Pro zdárný průběh projektů je nutno trvat na tom, aby byly materiály projednány ve výboru, zveřejněny a aby bylo možné v nich **odhalit zjevné nedostatky, na které by mohli zastupitelé při projednání upozornit** (z materiálů bylo zjevné, že nemůže jít o ziskový projekt a že je přiložená studie zjevně nevěrohodná). Krok tímto směrem učinilo Zastupitelstvo hl. m. Prahy č. 9/106 ze dne 10.9.2015, podle něhož předseda výboru ve spolupráci s tajemníkem výboru zajišťuje zveřejnění materiálů pro konkrétní jednání výboru na internetové stránce hlavního města Prahy, a to dostatečnou dobu předem (čl. 3 odst. 5 jednacího řádu výborů).

Všechny argumenty proti spuštění projektu byly uvedeny již při projednávání záměru na Zastupitelstvu hl. m. Prahy dne 25. 5. 2006 (viz str. 24 stenozáznamu [3]). Řada zastupitelů apelovala na odložení rozhodnutí. Přesto byl záměr na zastupitelstvu bezodkladně schválen. V případě Opencard nehrozilo riziko z časové prodlevy, u sporných záměrů lze doporučit rozhodnutí odložit a přezkoumat. Pokud k tomu zastupitelstvo nepřistoupilo a vedení město to ani nezvažovalo, lze dovést, že schválení bylo výsledkem politické dohody. Je sice pravda, že záměr byl patrně „politicky předjednaný“, že by mohl být schválen i tak. Tento způsob chování však z politiků nesnímá individuální odpovědnost za jejich jednání podle slibu zastupitele a zákonnou povinnost jednat jako řádný hospodář.

6. Doporučení: Velké investice povinně předjednejte ve výboru

Do jednacího řádu Rady hl. m. Prahy a Zastupitelstva hl. m. Prahy je třeba doplnit, že velké investice (nad 50 mil. korun) doprovázené odbornými finančními plány musí projít finančním výborem a materiály musí mít zastupitel **nejméně 7**

dní předem. Pouze nesnese-li věc odkladu, mohla by být na základě hlasování zastupitelstva zařazena na program jednání bez předchozího řádného projednání.

Odpovědnost

Za přípravu a schválení projektu Opencard, který byl finančně nereálný a u kterého neexistovala reálná společenská potřeba, odpovídají **členové Rady Pavla Béma**, která ho usnesením č. 708 ze dne 16. 5. 2006, schválila, jakož i jeho předkladatel ředitel Magistrátu Martin Trnka a zodpovědný ředitel odboru informatiky Ivan Seyček, který projekt v součinnosti s primátorem Pavlem Bémem připravil. Každý člen Rady má dostatečný počet poradců na to, aby mu asistovali s kontrolou tisků na Radu.

Záměr byl schválen Zastupitelstvem hl. m. Prahy usnesením č. 38/6 ze dne 25. 5. 2006. **Odpovědnost za podvodné jednání při jeho schválení nese tehdejší primátor Pavel Bém**, který má nejvyšší míru odpovědnosti vzhledem k tomu, že byl gestor, předkladatel a iniciátor projektu, a dále jeho **náměstek Petr Hulinský**, který měl v kompetenci finance a tedy mohl a měl upozornit na nereálnost finančního plánu, namísto toho projekt vydával za ziskový. Oba členové Rady **vedli ostatní zastupitele v omyl, že projekt bude výdělečný**. Zamlčeli však podstatné okolnosti, že by v takovém případě musel každý občan zaplatit částku přes 1500 Kč za dva roky, což činilo finanční úvahu v projektu **zcela nereálnou**.

Pro záměr zavedení Opencard hlasovaly politické strany ODS, ČSSD a KSČM, zdrželi se Demokráté Jana Kasla. Ze současných zastupitelů hlasovali pro záměr zastupitelé ČSSD Miroslav Ludvík a Jan Slezák. Zastupitelé, kteří si důkladně neprostudovali předložené materiály, a tedy ani nedospěli k závěru o jejich vadách, nesou odpovědnost za svou nedůslednost. Podíl na újmě je však proti předkladatelům záměru a radním zanedbatelný.

Chyba č. 2: Zmanipulovaná zakázka na servisní kartové centrum (SKC)

Zadávací dokumentace zpracovaná v roce 2006 žádným způsobem nezaručila dodržení zásad uvedených v usnesení Zastupitelstva hl. m. Prahy, takže následně podpisem smlouvy a postupem projektu došlo k porušení závazného usnesení Zastupitelstva v řadě aspektů (otevřenost řešení, přenesení části rizika na dodavatele, kompatibilita se standardy a transparentnost řízení).

Na přípravě zadávací dokumentace se protiprávně podílela společnost Haguess, která si připravila zakázku „na míru“ a zakázku také dostala. Haguess jako jediná předložila nabídku, ačkoliv zadávací dokumentaci si vyzvedlo celkem 32 firem.

Rada Pavla Béma přidělila zakázku na vytvoření kartového centra společnosti Haguess, ačkoliv hodnotící komise v zápise uvedla, že nabídku této společnosti po věcné stránce nehodnotila. Tato nabídka neodpovídala zadávací dokumentaci.

Kontrolní orgány zastupitelstva kontrolovaly dodržování jeho usnesení zcela neefektivně, byť šlo o projekt za nejméně 165 mil. korun, ba předseda kontrolního výboru byl spíše podporovatel primátora Pavla Béma a Romana Janouška než jeho kontrolor.

V první části jsem mluvil o tom, že projekt sám byl špatně připraven a zastupitelstvo bylo k jeho přijetí přesvědčeno nepravdivými argumenty. Nicméně jeho praktická realizace se ukázala být snad ještě horší. Magistrát hl. m. Prahy a Rada hl. m. Prahy totiž **nepostupovaly podle pravidel**, která obsahoval projekt schválený Zastupitelstvem. Na základě pozměňovacího návrhu zastupitele Kaňáka byl do tisku usnesení doplněn výslovný odkaz na přílohu č. 1 se specifikací projektu, která byla tudíž pro Radu hl. m. Prahy **závazná** (projekty měly být dále upřesněny, nikoliv však měněny).

Rada hl. m. Prahy přidělila veřejnou zakázku na realizaci servisního kartového centra (soubor počítačového vybavení, který umožňuje spravovat údaje o vydaných kartách, stavy na elektronické peněženice apod.) společnosti Haguess, a to vysoce nestandardním způsobem. Vedle této zakázky, která do značné míry předurčila budoucí problematické směřování projektu, Rada

schvalovala už jen jednu veřejnou zakázku v kauze Opencard, a to zakázku na PKI infrastrukturu (elektronický podpis na Opencard). Všechny ostatní zakázky byly buď podlimitní nebo malého rozsahu, které schvaloval ředitel odboru informatiky [1], str. 84, v době startu projektu Ivan Seyček.

Proč tedy byla zakázka na servisní kartové centrum tak důležitá? Protože předznamenala základní problémy v projektu Opencard. Rada hl. m. Prahy a Magistrát totiž při tvorbě zadávací dokumentace a přidělení zakázky společnosti Haguess **porušily usnesení Zastupitelstva hl. m. Prahy nejméně v následujících aspektech** (projekt v příloze 1 usnesení ZHMP ze dne 25. 5. 2006 č. 38/06):

- technologické prostředí pro zpracování transakcí spojených s využíváním Opencard mělo být **otevřené**, což se nestalo, neboť naopak technologické prostředí bylo **zcela závislé na jediném dodavateli**. To se projevilo např. následným zadáním zakázky na parkovací systém jedné firmě (Haguess) bez výběrového řízení. Aplikace do tohoto prostředí na zakázku dodávala pouze společnost Haguess (viz Nexia AP, str. 12). Hl. m. Praha si v zadávacích podmínkách **nevymínilo zdrojové kódy ani široká licenční práva, které jsou nezbytné pro základní a rozšířenou podporu nasazeného řešení (oprava chyb a rozvoj)**,
- podle dokumentu *Využití čipové karty v podmínkách hl. m. Prahy* [12] měla být karta nosičem jednotné identity občana včetně mechanismu pro **verifikaci elektronických transakcí na základě elektronického podpisu**, což se nestalo, navzdory tomu, že na implementaci funkcionality elektronického podpisu bylo vydáno přes 20 mil. Kč (viz audit Nexia AP [11], 2009, str. 62) – šlo tedy o **nehospodárně vynaložené veřejné prostředky**,
- projekt předpokládal implementaci **elektronické peněženky a zúčtování**, viz například *Využití čipové karty v podmínkách hl. m. Prahy*, [12], str. 13, které nebyly realizovány (transakce za parkování byly v samostatné aplikaci, nebylo dodáno zúčtovací centrum a saldo Pražana, viz Nexia AP, 2009 [11], str. 66), přičemž dodavatel tak učinil s tvrzením, že Praha nemá potřebnou bankovní licenci, což je však pro předání zaplaceného díla nepodstatné,
- cílem v roce 2006 mělo být dle usnesení Zastupitelstva hl. m. Prahy vyhledání **strategického partnera pro realizaci a pokrytí rizik uvažovaného projektu** (viz usnesení Zastupitelstva č. 38/6 ze dne 25. 5. 2006, doplnění navržené zastupitelem Kaňákem, viz [3], str. 29), přičemž v rozporu s usnesením Zastupitelstva hl. m. Prahy

tento strategický partner nebyl vybrán a všechna rizika a náklady neslo hl. m. Praha. Došlo tedy k využití prostředků v první etapě rozpočtených na 165 mil. korun v rozporu s usnesením zastupitelstva hl. m. Prahy,

- postupně měly být vytvořeny technologické podmínky **kompatibility s kartovými centry** jiných významných kartových projektů ČR, jež ve svém důsledku umožní vzájemnou akceptaci čipových karet vydaných různými kartovými centry včetně např. koordinace s národní kartou Českých drah (viz *Využití čipové karty v podmínkách hl. m. Prahy*, [12] str. 8, anebo vystoupení zastupitelky Vohralíkové dne 25. 5. 2006, stenozáznam [3], str. 28), což se však nikdy nestalo a zadávací dokumentace k tomu neskýtala žádné záruky,
- zastupitelé byli také přesvědčováni (viz různá místa důvodové zprávy, vystoupení nám. Hulinského ve stenozáznamu [3] ze dne 25. 5. 2006), že projekt bude možné **spolufinancovat z evropských peněz**, což se také nikdy nestalo, a ve výsledku stály některé části projektu vyšší částky, než bylo uvedeno v usnesení zastupitelstva,
- primátor Pavel Bém zastupitele dne 25. 5. 2006 výslovně ujistil, že bude vybrán systémový integrátor v **otevřeném výběrovém řízení**, k čemuž nikdy nedošlo (viz níže).

K poslednímu z uvedených porušení usnesení Zastupitelstva je třeba dodat následující příznačnou citaci. Primátor Pavel Bém v závěrečném slovu ke schválení projektu Opencard zastupitelstvem dne 25. 5. 2006 uvedl:

„Jen ještě jedna obecná poznámka. Samozřejmě hledáme systémového integrátora, samozřejmě na něj bude vyhlášené výběrové řízení, samozřejmě tady musí být systémový integrátor, bude to **velké transparentní výběrové řízení**, o kterém budeme diskutovat. Myslím si, že tam není jiná cesta.“ [3]

V první části této kapitoly se budu zabývat zadávací dokumentací výběrového řízení a tím, jak ji ovlivnila společnost Haguess. Haguess už v té době měl na Magistrátu **privilegované postavení**. Haguess dodával už v roce 2005 karty pro vnitřní fungování úřadu. První smlouva v projektu Opencard byla uzavřena již dne 10. 5. 2005, tedy rok před jeho schválením zastupitelstvem. Šlo o pilotní projekt, který měl ověřit možnost nasazení čipové karty předvídané koncepcí *Cesta k e-Praze*. Magistrát si podle ní objednal 50 kartiček pro své zaměstnance na docházku, stravování a kopírování a testovací software k jejich evidenci. Smlouva Magistrátu přišla na 1,65 mil. korun.

Tato smlouva je zajímavá v několika ohledech: Za prvé je to první smlouva s velmi nevýhodnými licenčními podmínkami, které začínají na částce **1750 Kč za kartu** a odstupňovaně končí až na 50 Kč na kartu při počtu karet 1 mil. (viz ceník v příloze č. 4, shodou okolností podle následně uzavřených smluv částka za 1 kartu). Ceník byl závazný 1 rok od podpisu smlouvy (viz příl. 6). Zajímavé je, že už u tohoto projektu počítal Magistrát s tím, že počet licencovaných karet může dosáhnout až **1 milionu**, tj. v podstatě pro celé město, ačkoliv šlo původně jen o **zakázku malého rozsahu na kartičky pro zaměstnance**. Magistrát tedy ve smlouvě za necelé 2 miliony korun (zadané bez soutěže) připouštěl možnost, že Praha vydá **více než 50 mil. korun jen na licenčních poplatcích**. Je zvláštní, že primátor Bém na zastupitelstvu v roce 2006 sliboval „velké transparentní výběrové řízení“, když už byl v roce 2005 realizován pilotní projekt jedním vybraným dodavatelem, který připouštěl rozšíření až na 1 mil. karet. Tento dodavatel také následně ve „velkém transparentním řízení“ vyhrál, protože se do soutěže přihlásil jako jediný (viz dále).

Na základě této jedinečné zkušenosti a se znalostí poměrů na Magistrátu hl. m. Prahy se společnost Haguess podílela na zpracování **zadání** nového velkého výběrového řízení na systém s desetitisíci kartami, a tedy zakázka byla šitá „na míru“ a zmanipulovaná. Před Městským soudem v Praze bylo totiž dokázáno, že **osoby s ní spojené zaslaly hlavnímu městu Praze zadávací dokumentaci**, této soutěže se také zúčastnili, jako jediná společnost podali nabídku a následně jim Rada zakázku přidělila. Zpracovatel zadání byl od počátku spojen s tím, kdo vyhrál výběrové řízení. Podrobně se skutkovým dějem zabývá Městský soud v Praze v rozsudku [1]. Městský soud v Praze v tomto rozsudku popisuje, že

„podle znalců byla předpokládaná cena stanovena **nahodile**, kdy ani vedoucí projektu, obžalovaný Ing. Jiří Chytil, ani tvůrce zadávací dokumentace obžalovaný Ing. Ivan Seyček neví o žádné analýze, ze které by navrhovaná cena vycházela. K dispozici není ani žádný písemný text dokládající případné šetření na trhu. K přiměřenosti a obvyklosti cen nabízených společnostmi HAGUESS, s.r.o., znalci uvedli, že **nabízené ceny nebyly přiměřené ani obvyklé**. Dále se znalci vyjadřovali k cenám poptávaných a nabízených činností, služeb a dodávek včetně jednotlivých licenčních ujednání, a k přiměřenosti a obvyklosti uvedených cen. Ze závěrů vyplynulo, že **ceny byly nadhodnoceny v neprospěch hlavního města Prahy**, a pokud jde o licenční poplatky, tak samotná nabídka HAGUESS, s.r.o. a následně uzavřené smlouvy, založily pro budoucnost povinnost Magistrátu hl. m. Prahy platit licenční poplatky v souvislosti s nakoupeným aplikačním softwarem. Propočítané licenční poplatky označili znalci za **zcela nepřiměřené** s ohledem na funkčnost projektu, **nastavené licenční poplatky**

mnohonásobně zvyšovaly původní cenu dodaného software při prakticky stejné funkcionalitě.“ [1], str. 97.

Z výše uvedeného popisu vyplývá, že klíčovým důvodem, proč bylo možné nekontrolovaně utratit částku 70 mil. korun za zakázku na servisní kartové centrum, je skutečnost, že **nebyla stanovena a řádně odůvodněna předpokládaná cena zakázky.**

V roce 2006 nešlo o ojedinělý exces, neboť ani v jiných případech nebyl Magistrát schopen vyčíslit zadávací cenu zakázky; tak např. v zakázce na pronájem Škodova paláce se předpokládaná cena zakázky neopírala o tržní relace, naopak byla cca dvojnásobně nadhodnocená, a tak umožnila zadání zakázky za podmínek pro město zcela nevýhodných. Neexistuje žádný doklad o tom, jak byla předpokládaná cena zakázky v případě Škodova paláce stanovena.

Je zřejmé, že si lze představit nepřeborné množství různých typů podvodů. Jejich efektivita záleží na konkrétních podmínkách, které jsou dány legislativou a politickou konstelací. V případě Opencard (a rovněž v případě pronájmu Škodova paláce, který vykazuje shodné rysy) byla použita podle mého názoru následující metoda:

1. Bylo rozšířeno tvrzení, že konkrétní obecně užitečný záměr (korupční projekt) **ušetrí městskému rozpočtu aspoň miliardu korun.** V řadě případů se tak dělo před volbami, aby to navíc bylo využito v kampani a nešlo to během volebního období ověřit.
2. Vedení města vyhlásilo takové podmínky výběrového řízení, kde byla **několikanásobně přemrštěná cena** (předpokládaná hodnota zakázky). V případě hl. m. Prahy navíc často jde o velmi rozsáhlé projekty, které není možné objektivně srovnat s jiným případem.
3. Vedení města stanovilo taková kritéria výběrového řízení, že se přihlásila **jen jedna dohodnutá společnost**, jejíž nabídka byla podstatně vyšší než skutečná cena zakázky, ale nižší než (nadhodnocená) předpokládaná hodnota zakázky. Společnost tak získala podstatnou část peněz nezaslouženě. To pochopitelně vyvolává dohody, jak se odvděčila politikům a jejich stranám.

Výše jsem doporučil, aby položkové rozpočty k zakázce měl k dispozici ten, kdo o zakázce rozhoduje (viz doporučení č. 1 na straně 8). To platí obdobně pro **předpokládanou hodnotu zakázky.**

Je sporné, zda z platného zákona o veřejných zakázkách vyplývá povinnost odůvodnění předpokládané hodnoty zakázky. Situaci řeší § 156 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, resp. § 7 vyhlášky č. 232/2012 Sb. Legislativně technicky není uvedené ustanovení formulováno zrovna šťastně, neboť předpokládanou cenu zakázky výslovně stanoví pouze u státních orgánů. Podle mého soudu je však třeba vycházet z toho, že hodnocení nabídkové ceny jako parametru hodnocení ekonomické výhodnosti nabídky se odvíjí od předpokládané hodnoty zakázky. Proto dovozují, že by se odůvodnění mělo vztahovat i na předpokládanou hodnotu samotnou). Z důvodu jasnosti by tato povinnost měla být **ukotvena v pravidlech pro zadávání veřejných zakázek v podmínkách hl. m. Prahy**, která schvaluje Rada hl. m. Prahy (viz výše doporučení č. 1 a 8).

Skutečnost je taková, že příslušný schvalující orgán **nemá ani podle dnešních postupů vždy k dispozici relevantní odůvodnění předpokládané hodnoty zakázky.**

Např. zastupitelstvo hl. m. Prahy projednávalo významnou veřejnou zakázku v jednacím řízení bez uveřejnění na jednotný ekonomický systém, uvedenou tiskem Z-2634 s názvem Odůvodnění veřejné zakázky na Základní a rozšířenou podporu IS Ekonomika na období 2015-2017 formou jednacího řízení bez uveřejnění (viz usnesení usnesení Zastupitelstva ze dne 19. 6. 2014 č. 40/34). Přitom odůvodnění předpokládané ceny zakázky chybělo, neboť bylo v příloze usnesení Rady, které se zastupitelstvu vůbec nedostalo.

Podle mého názoru je odůvodnění částky vynakládané z rozpočtu hl. m. Prahy základním podkladovým materiálem. Platná pravidla pro zadávání veřejných zakázek v podmínkách hl. m. Prahy schválená usnesením Rady HMP č. 1273 ze dne 17. 8. 2010, ve znění pozdějších usnesení, upravují v čl. 4 odst. 4 povinnost stanovit předpokládanou hodnotu zejména na základě údajů a informací získaných průzkumem trhu s požadovaným plněním nebo jiným vhodným způsobem. Informace o předpokládané hodnotě by tudíž měla existovat a být k dispozici v dokumentaci o veřejné zakázce. Proto formuluji následující

7. Doporučení: Zdokumentujte předpokládanou cenu zakázky

U každé veřejné zakázky musí být v době schvalování dostupný osobám, které o ní rozhodují, v písemné formě podobě (s auditní stopou) **dokument o přesném způsobu, jakým byla vyčíslena předpokládaná hodnota zakázky.** Tento dokument by měl být nejpozději po stanovené době zveřejněn v aplikaci Rodné listy zakázek provozované hl. m. Prahou. Tato povinnost by měla být doplněna do jednacích řádů příslušných orgánů.

Jak jsem uvedl výše, v případě Opencard došlo k tomu, že jedna a ta samá skupina osob zpracovala podmínky výběrového řízení a následně se do něho jako jediná přihlásila a vyhrála ho.

8. Doporučení: Najměte nezávislé poradce u velkých výběrových řízení

Je jasné, že zadávací dokumentaci má zpracovávat město, případně u velkých projektů s pomocí **nezávislých poradců** (anebo se město od počátku musí rozhodnout vyhlásit soutěž o návrh nebo jiný podobný druh zadávacího řízení, ve kterém se nejprve soutěží podle volných pravidel o návrh samotný a pak se dále návrh realizuje). Nezávislost poradce a závazek neúčastnit se výběrového řízení a neradit v souvislosti s ním externím subjektům by měly být zakotveny ve **smlouvě se všemi poradními společnostmi**, které se podílejí na zpracování zadávací dokumentace. Seznam těchto společností a jejich vyjádření by měly být uchovány k veřejné kontrole, předloženy osobám rozhodujícím o odůvodnění či přidělení veřejné zakázky a následně zveřejněny. (Toto doporučení platí v plné míře také pro schválení projektu na Zastupitelstvu, které bylo předmětem předchozí kapitoly.) Poradci by se měli zavázat **vzorovou poradenskou smlouvou**, která **vyloučí střet zájmů** a **zavede odpovědnost za škodu** způsobenou porušením ujednání o střetu zájmů, pokud se taková smlouva napříč Magistrátem ještě nepoužívá.

Důsledkem toho, že zakázku připravovali závislí poradci, byla **zakázka šitá na míru jednomu uchazeči**. Zadání obsahovalo technickou specifikaci, která odpovídala produktu společnosti Haguess, ale zároveň vyloučila produkty jiných společností (podrobně to popisuje Městský soud v Praze v rozsudku [1], na který odkazují). Městský soud provedl rozsáhlejší dokazování než státní zastupitelství a dospěl k následujícímu závěru:

Z obsahu opatřených listin a ze svědectví slyšených osob, ale i z některých výpovědí obžalovaných, bylo přitom možné usoudit na to, že určitým způsobem byly do celého posuzovaného případu zapojeny i další osoby, u nichž se obžalobě nepodařilo určit jejich konkrétní podíl na něm. Z těchto osob lze jmenovat především členy Rady hlavního města Prahy v inkriminovaném období let 2006 a 2007 a **osoby jednající ve prospěch společnosti Haguess s.r.o.** Dokazování provedené před soudem šlo ve vztahu k nim – stejně jako ve vztahu k obžalovaným – více do hloubky než tomu bylo v přípravném stadiu řízení. Jak je patrné z výše uvedeného, jejich roli v posuzovaném případě se podařilo poměrně dobře zmapovat. Podstatné nicméně je, že ani jeden z nich nebyl v dané trestní věci obviněn a obžalobou postaven před

soud, a že pro posouzení trestní odpovědnosti obžalovaných to nebylo nijak rozhodující. (viz rozsudek MS v Praze [1], str. 143)

Vzhledem k tomu je na místě, aby byla občanskoprávní odpovědnost vyvozena i vůči společnosti Haguess, resp. osobám z ní, které se podílely na manipulaci zakázky a způsobily tím hl. m. Praze škodu.

9. Doporučení: Vymáhejte škodu po společnosti Haguess za manipulaci výběrového řízení

Městský soud v Praze dospěl k jednoznačnému závěru, že se představitelé společnosti Haguess (All Share Finance CE) **podíleli na manipulaci veřejné zakázky**. Hl. m. Praha by mělo prověřit tento nárok hl. m. Prahy a Rada by měla rozhodnout o tom, zda ho uplatní či nikoliv. O promlčení platí to, co bylo uvedeno výše. Vzhledem k tomu, že tyto právnické osoby mají určité finanční prostředky, existuje větší pravděpodobnost, že by se městu po přiznání nároku podařilo část peněz vymoci.

Tolik tedy k zásadním chybám, ke kterým došlo už při zpracování zadávací dokumentace.

Chybný byl ovšem i navazující proces výběru dodavatele veřejné zakázky, kterému se budu věnovat v této druhé části. Jak vyplývá z rozsudku Městského soudu v Praze [1], str. 106, šlo o následující chyby hodnotící komise:

- hodnotící komise sice zhodnotila nabídku ohledně toho, že nabízená cena je nižší než předpokládaná hodnota zakázky, ale **nezhodnotila**, zda z věcného hlediska splňuje požadavky na předmět dodávky čili **zda je nabídka ekonomicky výhodná**,
- hodnotící komise **nenavrhl vyřazení nabídky**, ačkoliv tak podle § 61 odst. 1 zákona o veřejných zakázkách měla učinit, neboť nabídka společnosti Haguess s. r. o. nesplňovala podle soudu zadávací podmínky minimálně ve třech bodech:
 1. **v absenci náležité specifikace datového modelu** nabízeného řešení,
 2. **v nedodržení závazné struktury** a závazného členění ceny podle zadávací dokumentace; tento poměr byl chybně předepsán v zadávací dokumentaci, a proto měl být problém řešen zrušením výběrového řízení a změnou zadávací dokumentace, nikoliv přehlédnutím tohoto kritéria;
 3. **v nedostatečné specifikaci navržených licenčních podmínek a plateb**.

Očekávaným nebo rovnou zamýšleným důsledkem manipulace se zadávací dokumentací byla skutečnost, že se do soutěže přihlásila **jen společnost Haguess jako jediný soutěžitel**. Ostatním dodavatelům byla účast ve výběrovém řízení na významnou veřejnou zakázku **znemožněna**.

Je odpovědností toho, kdo jmenoval hodnotící komisi, v tomto případě ředitele odboru informatiky, aby do ní jmenoval dostatečný počet odborníků na předmět zakázky. Smyslem hodnotící komise je ověřit splnění podmínek a vyhodnotit parametry každé nabídky, a tak určit její ekonomickou výhodnost. Proto je nežádoucí, aby v hodnotící komisi zasedal pouze jediný člověk, který má znalost problému, v tomto případě ředitel odboru informatiky Ing. Ivan Seyček. Tím se nemístně zvyšují rizika korupce (v tomto případě jediný expert zmanipuloval zadávací dokumentaci).

10. Doporučení: Jmenujte do hodnotící komise více odborníků

Hodnotící komise by měla mít aspoň 2/3 odborníků (nikoliv politiků nebo úředníků z jiné oblasti), **nejméně však dva, kteří jsou experty na převažující oblast plnění veřejné zakázky**, a to tak, aby odbornost všech členů hodnotící komise pokryla všechny aspekty veřejné zakázky (právní, ekonomické, věcné). Pokud magistrát takové lidi nemá, měl by si najmout nezávislé poradce nebo administrátory veřejné zakázky (viz výše), kteří za chybné hodnocení odpovídají podle zvláštního zákona.

Hodnotící komise je nicméně pouze poradním orgánem Rady hl. m. Prahy, která o přidělení zakázky rozhoduje jménem hl. m. Prahy jako zadavatele. Městský soud v Praze popsal úlohu Rady následovně:

„Rada hlavního města Prahy rozhodla o přidělení uvedené nadlimitní veřejné zakázky jedinému uchazeči o ní – společnosti Haguess s.r.o. – dne 26. září 2006 svým usnesením číslo 1488. Její členové se přitom vůbec neseznámili ani s nabídkou podanou společností Haguess s.r.o. a s jí nabízeným řešením ani s tím, za jakých podmínek, licenčních omezení a cenových relací ho nabízí. V dané záležitosti tedy učinili jménem Hlavního města Prahy rozhodnutí o zadání dané veřejné zakázky této společnosti – a to hlasy všech přítomných – **fakticky nepodložené žádnými relevantními informacemi**, pouze na základě velice neurčitěho doporučení hodnotící komise, v **důvodové zprávě výslovně upozorňující na to, že její členové danou nabídku fakticky nehodnotili**.“ rozsudek [1], str. 32

Problematické kroky Rady hl. m. Prahy lze shrnout následovně:

- Rada rozhodla o přidělení smlouvy jedinému uchazeči, ačkoliv hodnotící komise uvedla, že nezhodnotila zakázku po věcné stránce a **nemohla tak zhodnotit ani ekonomickou výhodnost zakázky**. Ačkoliv primátor Bém na zastupitelstvu prohlašoval, že dodavatel bude vybrán v transparentním výběrovém řízení, Rada se nepozastavila nad tím, že se přihlásil jen jediný zájemce, ačkoliv dokumentaci si vyzvedlo 32 společností. Takový postup nelze považovat za transparentní ve smyslu generální klauzule o transparentnosti v § 6 zákona o veřejných zakázkách. Členové Rady neodpovídají za to, že byla hodnotící komise špatně sestavena z osob bez potřebné kompetence, ale za to, že nereflektovali její upozornění na tento fakt. I průměrnému člověku při základní míře opatrnosti musí být zřejmé, že nekompetentním výběrem dodavatele sofistikovaného systému pro práci s čipovými kartami včetně platebních funkcí může zadavateli vzniknout značná škoda. Členové Rady hl. m. Prahy věděli anebo při náležitě péči vědět měli a mohli, že se do výběrového řízení přihlásil jediný uchazeč – tedy společnost Haguess, s. r. o. – a rozhodli o přidělení zakázky, přestože hodnotící komise do hodnotící zprávy napsala, že je nekompetentní k věcnému hodnocení.
- Rada si **nevyžádala žádné relevantní podklady pro rozhodnutí** jménem zadavatele jako je zadávací dokumentace, nabídka společnosti Haguess anebo návrh smlouvy obsahující licenční ujednání. Nemohla tak zhodnotit hospodářskou výhodnost uzavření smlouvy. Dále nemohli zhodnotit dodržení parametrů projektu, které schválilo Zastupitelstvo hl. m. Prahy, čímž **porušili zákonnou povinnost dodržovat usnesení Zastupitelstva**, jemuž byli z výkonu své funkce odpovědní a plnění jehož usnesení byli povinni zabezpečit podle § 68 odst. 1 zákona č. 131/2000 Sb. Členové Rady hl. m. Prahy si nevyžádali nabídku, o které rozhodovali. Museli být přitom srozuměni s tím, že hl. m. Praze může vzniknout škoda v důsledku toho, že zakázka nemusí odpovídat usnesení zastupitelstva (např. prostředí nebylo technologicky otevřené, ale bezprostředně poté vedlo k zadávání všech zakázek jedinému dodavateli společnosti Haguess), a tato škoda také skutečně vznikla. Členové Rady tedy při schvalování výběrového řízení **nejednali s péčí řádného hospodáře** podle § 35 zákona č. 131/2000 Sb., neboť si ani nevyžádali základní relevantní podklady v podobě zadávací dokumentace a nabídky, kterou svým rozhodnutím schvalovali, ani nevyvodili důsledky ze zprávy hodnotící komise. Lze říci, že srozuměni s následky svého postupu jednali aspoň v **nepřímém úmyslu**.

Rada hlavního města Prahy se měla držet schváleného projektu v jeho podstatných bodech, případně upozornit na nevhodnost projektu, který Zastupitelstvu předložila a která případně

vyšla najevo až během jeho realizace (např. PKI infrastruktura pro elektronický podpis). V takovém případě měla projednat změny projektu na zastupitelstvu, neboť šlo o jediný způsob, kterým překážku vázanosti usnesením Zastupitelstva odstranit.

Odpovědnost

Odpovědností úředníků (ředitele odboru připravujícího zadání a členů hodnotící komise) za zadání veřejné zakázky se zabýval Městský soud v Praze a Vrchní soud v Praze v tzv. kauze *Opencard I.*, viz rozsudky [1] a [2]. V ní dospěly k závěru o vině ředitele odboru informatiky Ivana Seyčka, který zmanipuloval výběrové řízení, resp. vině úředníka téhož odboru Jiřího Chytila, který neoznámil nadřízenému porušení smlouvy, čímž hl. m. Praha přišlo o plnění ze sjednané smluvní pokuty. Zbylí členové hodnotící komise byli Vrchním soudem v Praze obžaloby v trestní věci pravomocně zproštěni. Plnili své pracovní úkoly, neboť účast v komisi nemohli odmítnout, a na svou nekompetenci upozornili. Spoléhalo na odbornost ředitele Ing. Ivana Seyčka a jím předloženého vyjádření odbornice z Ministerstva informatiky. Tím není dotčena jejich občanskoprávní odpovědnost podle pracovněprávních předpisů, která však vyžaduje hlubší diskusi o promlčení nároku hl. m. Prahy na náhradu škody. Promlčení se totiž staví (podle § 112 použitelného zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník) pouze v případě, že je nárok řádně uplatněn u soudu, což se v tomto případě podle Vrchního soudu v Praze nestalo (viz dále).

K trestnímu řízení vedenému u Městského soudu v Praze proti úředníkům v kauze *Opencard I.* se připojilo se svým **nárokem na náhradu škody poškozené Hlavní město Praha s částkou 73.625.721,- Kč vůči všem obžalovaným**. Městský soud v Praze nárok z části 2,3 milionu Kč přiznal a ze zbývajících částí odkázal na občanskoprávní řízení podle § 229 odst. 2 trestního řádu. Odvolací soud rozsudek nalézacího soudu zrušil a škodu nepřiznal. Důvodem nepřiznání nároku na náhradu škody byla skutečnost, že **hl. m. Praha ho neuplatnilo řádně**, neboť neuvedlo, vůči kterému pachateli uplatňuje jakou část nároku [2], str. 27. Je součástí právnické odbornosti vědět, jakým způsobem se u soudu uplatňuje nárok na náhradu škody. V případě, že uplatňuje nárok vůči více obviněným, je poškozený povinen uvést, zda od nich požaduje náhradu škody společně a nerozdílně (tzv. solidární odpovědnost), nebo podílově podle jejich účasti na způsobení škody dělená odpovědnost či podle míry zavinění. [8] Klíčový dopis ze dne 24. 4. 2013, kterým hl. m. Praha uplatnilo nárok na náhradu škody, podepsaný ředitelem Magistrátu Martinem Trnkou, tuto formulaci neobsahuje. Současná ředitelka Magistrátu Martina Děvěřová k tomu uvedla ve sdělení [19] na mou žádost následující:

O formě uplatnění nároku proběhlo několik jednání a interních komunikací uvnitř Magistrátu. Nejvíce se dané problematiky dotýká e-mailová

žádost ředitelky odboru Kontrolních činností, paní Ing. I. Ondráčkové, ředitelce odboru Personálního, paní Ing. P. Dederové, ve které odbor Kontrolních činností žádá odbor Personální o sdělení, jakou výši škody vůči jednotlivým obžalovaným v této věci navrhuje odbor Personální uplatnit u soudu, resp. o zajištění součinnosti při způsobu určení výše požadovaných náhrad škod vůči jednotlivým zaměstnancům, aby odbor Kontrolních činností mohl zpracovat návrh upřesnění výše hlavním městem Prahou uplatněné náhrady škody v trestním řízení, resp. aby tyto částky mohly být uplatněny (jiným, tj. věcně příslušným odborem) v občanskoprávním řízení před soudem. **Ve jmenované žádosti se také podrobně uvádí, proč je nutné vzhledem k dělení (poměrné) odpovědnosti podle zákoníku práce stanovit konkrétní podíl každého z obžalovaných na způsobené škodě podle míry jeho účasti na způsobené škodě.** O formě uplatnění nároku však nebylo rozhodnuto a proto ředitel Magistrátu, pan Ing. M. Trnka, ještě před odesláním nároku na náhradu škody svolal dne 15. 4. 2013 poradu, na které se přiklonil k právnímu názoru ředitelky odboru Legislativního a právního, paní JUDr. L. Danielisové, že určení míry odpovědnosti jednotlivých zaměstnanců je v této situaci velmi obtížné, a proto je nutno uplatnit nárok vůči všem obžalovaným **formou společné (solidární) odpovědnosti.** Na závěr porady ředitel Magistrátu uložil odboru Kontrolních činností zpracovat a předložit návrh uplatnění nároku v této podobě. Návrh na uplatnění nároku škody formou společné odpovědnosti, který byl po **podepsání ředitelem Magistrátu** odeslán Městskému soudu v Praze, zpracoval za odbor Kontrolních činností vedoucí oddělení, pan Mgr. B. Frajt.

Z výše uvedeného je patrné, že škoda způsobená hl. m. Praze **nebyla řádně uplatněna.** V důsledku toho nebyl hl. m. Praze nárok v trestním řízení vůbec přiznán a **nedbalostí ředitele Magistrátu**, resp. jeho podřízených, hl. m. Praze může vzniknout škoda nová (druhotná), nebude-li uplatněn nárok ani v občanskoprávním řízení, a Praha tak o nárok definitivně přijde. V takovém případě by za škodu odpovídali škůdci společně a nerozdílně a mezi sebou by se vypořádali podle míry účasti na způsobení škody (§ 438 odst. 1, § 439 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku).

Škoda vůči úředníkům byla uplatněna v trestním řízení, ale uplatnění neshledal Vrchní soud v Praze řádným. Ani v návaznosti na výslovný odkaz Městského soudu v Praze na vymáhání větší části škody v občanskoprávním řízení, ani po rozsudku Vrchního soudu v Praze **nedošlo k uplatnění nároku na náhradu škody v občanskoprávním řízení.** V důsledku uplatnění nároku, které nebylo řádné, došlo patrně ke stavení promlčení vůči trestně stíhaným osobám

v celém uplatněném rozsahu až do rozsudku Městského soudu v Praze, přičemž ke stavení promlčení ohledně částky 2,3 mil. korun došlo i do vydání rozsudku Vrchního soudu v Praze (neboť následkem chybného rozhodnutí soudu o řádnosti uplatnění nároku je i tak stavení promlčení do doby, než vyšlo najevo, že nebyl nárok řádně uplatněn, srovnej shodně [9]).

Nárok vůči úředníkům nemohl být uplatněn v občanskoprávním řízení, neboť v té době byl předmětem adhezního řízení, které zakládalo překážku již probíhajícího řízení (srovnej usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Odo 1345/2005, ze dne 30. 10. 2007, resp. článek [9]). Překážka již probíhajícího řízení (litispendence) trvá po dobu od zahájení adhezního řízení (zahájení trestního stíhání a uplatnění nároku na náhradu škody) až do pravomocného rozhodnutí věci, k němuž došlo rozsudkem Vrchního soudu v Praze [2].

11. Doporučení: Pokračujte v uplatnění nároku na náhradu škody po Ivanu Seyčkovi

Výše uvedený popis ukazuje na skutečnost, že při uplatnění nároku hl. m. Prahy ve výši 73.625.721,- Kč v trestním řízení v kauze *Opencard I.* došlo k takovým chybám, že tento nárok nemohl být přiznán a bylo tak vzhledem k hrozbě promlčení podstatně ztíženo jeho vymáhání po odpovědných úřednících. Je třeba nárok znovu prověřit a **vymáhat dříve uplatněný nárok na náhradu škody na odsouzeném Ivanu Seyčkovi v občanskoprávním řízení.** Podle sdělení ředitelky [19] je v současné době tato povinnost uložena v rámci Magistrátu odboru informatiky, panu řediteli Mánkovi.

12. Doporučení: Přenechte složité právní otázky advokátům

Ukázalo se, že Magistrát nezvládl správně uplatnit nárok na náhradu škody a v důsledku toho mu nebyl přiznán. V případě takto složitých otázek je třeba, aby byl nárok jménem hl. m. Prahy uplatněn **zkušenou advokátní kanceláří**, která je k řešení takových složitých sporů kompetentní a je pojištěna na odpovědnost za škodu.

Nyní k odpovědnosti za předložení rozhodnutí o zadání veřejné zakázky a schválení na Radě hl. m. Prahy, do jejíž působnosti takový úkon spadal.

Tisky v oblasti informatiky byly Radě **předkládány ředitelem úřadu Martinem Trnkou**, který byl nadřízeným ředitelem informatiky Ivana Seyčka. Sám Trnka v roce 2013 ovšem v souvislosti se svou rezignací popsal postavení ředitele magistrátu následovně:

„Mezi nejbližší spolupracovníky primátora patří ředitel magistrátu, pokud ale cítí, že by primátor chtěl spolupracovat s někým jiným, pak by to měl respektovat. Úředníci jsou na úřadě od toho, aby jej co nejlépe vedli, **ti nikdy nevládnou, to musí politici.**“ [14]

Ředitel tak fakticky popsal svou **závislost na primátorovi**, která vyplývá z odpovědnosti primátorovi za výkon funkce (§ 81 odst. 7 zákona č. 131/2000 Sb.), z pravomoci primátora ukládat mu úkoly (§ 81 odst. 5 písm. a) cit. zákona), resp. ho odvolat (§ 72 odst. 3 písm. b) cit. zákona). Primátorem byl v té době Pavel Bém a jemu byl odpovědný ředitel Magistrátu Martin Trnka.

Zásadní vadou auditu společnosti Nexia AP z roku 2009 [11], který jinak správně identifikuje řadu pochybení, je vyvození odpovědnosti. Audit vyvozuje odpovědnost pouze směrem k řediteli odboru informatiky. V podmínkách Magistrátu hl. m. Prahy **je zcela nepředstavitelné** (a bylo tomu tak, byť za poněkud jiných poměrů, jistě i v roce 2006), že by ředitel odboru bez svolení či vědomí ředitele magistrátu a příslušného radního nebo Rady dosáhl výše uvedeného odklonu od projektu schváleného Zastupitelstvem hl. m. Prahy.

S tím souvisí postavení gesčního radního, který sice nestojí v čele ministerstva jako člen vlády, ale jako člen Rady hl. m. Prahy do značné míry řídí a dozoruje strategický rozvoj svého resortu. Gesční radní nese primární politickou odpovědnost za to, co dělal odbor informatiky, přičemž pokud jde o posouzení jednání Rady hl. m. Prahy, nese i odpovědnost právní, stejně jako ostatní členové Rady, kteří pro nezákonný návrh hlasují (nebo naopak odmítnout hlasovat pro návrh řešící nezákonný stav). Gesční radní je buď plně informován o tom, co odbor informatiky dělá (jaké uzavírá smlouvy a jaké z toho plynou závazky a jiné důsledky pro hl. m. Prahu) anebo tuto svou povinnost zanedbává, což je rovněž vážné pochybení.

Podle přílohy č. 1 k tehdy platnému usnesení Rady HMP č. 1611 ze dne 21. 9. 2004 je radní v oblasti své působnosti povinen sledovat problematiku dané oblasti, předkládat radě návrhy na řešení aktuálních otázek v dané oblasti, **sledovat, jak jsou plněna usnesení Rady hl. m. Prahy a Zastupitelstva hl. m. Prahy v dané oblasti, v případě, že tato usnesení jsou plněna nedostatečně, předkládat Radě návrhy na řešení.** Problém je, že citované usnesení nestanoví žádnou osobu odpovědnou za oblast informatiky. Oblast informatiky tak v době schválení záměru **neměl oficiálně v gesci žádný člen Rady** (srovnej rozsudek nalézacího soudu [1] str. 24). Do 22. 4. 2003 měl svěřenou působnost v oblasti informatiky radní Klega, následně mu byla odňata, aniž by byla výslovně svěřena jinému radnímu ([1], str. 65). Městský soud v Praze v rozsudku [1], str. 37, uvádí, že strategický dokument v oblasti informatiky Cesta k e-Praze (který poprvé počítá s čipovou kartou) byl připraven na základě **ústního po-**

kynu primátora Béma řediteli odboru informatiky Ivanu Seyčkovi uděleného krátkou dobu poté, v srpnu 2003. Až v prosinci 2006 (tj. po rozhodující zakázce společnosti Haguess) byla oblast informatiky svěřena radnímu Blažkovi. Během roku 2005 v době formální absence gesčního radního pro informatiku však bylo prokazatelně zavedeno tzv. malé kartové centrum dodané společností Haguess pro zaměstnance magistrátu [2], str. 19, a je absurdní představa, že by úředníci sami o sobě spustili takový projekt z vlastní iniciativy bez politického zadání.

Není pochyb o tom, že **příslušným radním pro Opencard v době jejího schválení a v době realizace první zakázky v roce 2006 byl primátor Pavel Bém**. Vyplývá to z následujícího:

Zaprvé mu to bylo v tomto konkrétním případě Univerzální karty Pražana **osobně uloženo Radou hl. m. Prahy**. Primátor Pavel Bém body týkající se Univerzální karty Pražana na zastupitelstvu hl. m. Prahy uváděl (v souladu s usnesením Rady č. 708 ze dne 16. 5. 2006).

Za druhé primátor Bém tuto svou gesci sám **veřejně přiznal a nijak se jí neskrýval**. Již na zasedání Zastupitelstva hl. m. Prahy v říjnu 2005 uvedl v reakci na jednoho ze zastupitelů:

„Kol. Kovářík se ptá, kteří jsou garanti za jednotlivé projekty. **Každý si to dokáže přečíst**. Vzdělávání úředníků nemůže dělat nikdo jiný než ředitel úřadu, stejně tak projekt analýzy přechodu na modely outsourcingu. Naopak projekty, které jsou zaměřeny na vztah k veřejnosti, **čipová karta**, portál hl. m. Prahy, elektronická jednotná podatelna – to jsou projekty, s kterými můžete chodit za mnou.“ (stenozáznam [4], str. 8)

Vedle této primární působnosti ještě existuje sekundární a podpůrná odpovědnost primátora za všechna přijatá usnesení, která primátor nepozastavil. Odpovědnost vyplývá z toho, že zákon od primátora vyžaduje jeho podpis pod usnesením Rady (§ 65 zákona č. 131/2000 Sb.) a pro případ nesouhlasu s usnesením Rady mu **ukládá** (!) pozastavit účinnost usnesení Rady a předložit ho Zastupitelstvu (§ 73 zákona č. 131/2000 Sb.), což primátor neudělal.

Všechny tyto skutečnosti vedou k závěru, že není pochyb o odpovědnosti primátora Pavla Béma (jako gestora a primátora) za zásadní rozhodnutí v projektu Opencard při jeho schválení Zastupitelstvem a při přidělení veřejné zakázky na vybudování servisního kartového centra, a dále až do prosince 2006 (viz výše). Tím ovšem není nijak vyloučena odpovědnost jiných osob, které se na tomto procesu podílely, zejména ředitele odboru informatiky Ivana Seyčka, který podepisoval prováděcí smlouvy, a ředitele Magistrátu Trnky, který je předkládal Radě hl. m. Prahy. Na tom nemůže nic změnit ani obhajoba Pavla Béma, který za odpovědnou osobu v době schválení projektu a první zakázky firmě Haguess označuje ředitele Magistrátu

Trnku [6], 15. minuta (příčemž na sobě nechává jen odpovědnost tzv. politickou), neboť nejsou žádné pochyby o jeho podřízené úloze vůči primátorovi, jak byla výše popsána.

Městský soud v Praze se ovšem vůbec **nezabýval odpovědností politiků**, jen se k ní vyjádřil na okraj hodnocení shromážděných důkazů, a to z důvodu, že na žádného člena Rady hl. m. Prahy **nebyla podána v této věci obžaloba** (tzv. akuzační princip). Postup státní zástupkyně Máchové byl předmětem jednání vyšetřovací komise, která kvůli němu podala trestní oznámení, nicméně není úkolem této analýzy přezkoumávat postup státního zastupitelství, nýbrž primárně nezávisle z pohledu vnitřních kontrolních mechanismů hl. m. Prahy identifikovat odpovědné osoby v trestněprávním i občanskoprávním smyslu. Městský soud v Praze při projednávání obžaloby úředníků uvedl:

„Před soud byly v této trestní věci postaveny osoby aktivní v počátečním stadiu tohoto řízení – při jeho zahájení a při zpracování zadávací dokumentace pro něj – v jeho průběhu – při jednání hodnotící komise – a v procesu jeho završení – a to uzavřením příslušných smluv – avšak **žádná z osob rozhodujících o přidělení dané veřejné zakázky – konkrétně nikdo z členů Rady hlavního města Prahy – byť i na nich bylo do držovat stanovená zákonná pravidla platná pro zadávací řízení a v tomto řízení hráli klíčovou a nezastupitelnou roli osob nadaných rozhodovací pravomocí a nesoucích s tím spojenou odpovědnost, at' už občanskoprávní nebo trestněprávní. Ta však vůči nim nebyla uplatněna.**

Určitým paradoxem dané trestní věci tak bylo to, že před soud byli postaveni úředníci Magistrátu hlavního města Prahy podřízení těm, kdo byli v dané záležitosti oprávněni rozhodnout, avšak **nikdo z těch, kdo v ní rozhodli za okolností porušujících podle obžaloby pravidla zadávacího řízení zakotvená zákonem o veřejných zakázkách.** Přitom pokud byla ona pravidla zadávacího řízení porušena – například tvrzeným pominutím toho, že nabídka jediného přihlášeného uchazeče o danou veřejnou zakázku nesplňovala hned několik zadávacích podmínek a s ohledem na to nebylo možné posoudit ekonomickou výhodnost této nabídky a funkčnost nabízeného řešení – pak pominutí toho bylo na místě přičítat jak členům hodnotící komise, tak členům Rady hlavního města Prahy, avšak nestalo se tak. **Vzhledem k tomu, že členové Rady hlavního města Prahy nebyli v posuzovaném případě obžalováni, nepřislušelo soudu ani posouzení jejich případné trestní odpovědnosti.**“

O podmínkách odpovědnosti primátora a jiného člena Rady za škodu způsobenou porušením právní povinnosti již byla řeč v kapitole o schvalování projektu Opencard (viz strana 10). Ve výsledku při uplatňování škody spojené s manipulací veřejné zakázky došlo na straně hl. m. Prahy k následujícím pochybením, která jsou podle mého soudu stále napravitelná:

- **Škoda vůči členům Rady hl. m. Prahy nebyla vůbec uplatněna u soudu nebo jiným relevantním způsobem, a to ani v občanskoprávním, ani trestním řízení.** V důsledku toho nedošlo ve vztahu k těmto škůdcům ke stavení promlčení (podle § 112 použitelného zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník). Pokud jde o subjektivní a objektivní dobu, ve které se právo na náhradu škody promlčuje, platí vůči členům Rady totéž, co bylo uvedeno k okolnostem schválení projektu zastupitelstvem (viz str. 11).
- **Pohledávka na náhradu škody vůči společnosti Haguess, resp. jejímu právnímu nástupci ve věci podniku Opencard společnosti eMoneyServices, za kterou ručí (dle § 477 odst. 3 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník) společnost AllShare Finance CE jako právní nástupce Haguessu (§ 20a odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb.), nebyla vůbec uplatněna u soudu nebo jiným relevantním způsobem, a to ani v občanskoprávním ani trestním řízení.** Platí o ní totéž co o pohledávce na náhradu škody vůči členům Rady.

13. Doporučení: Vymáhejte nárok na náhradu škody ve věci zakázky na SKC

Nárok vůči odpovědným členům Rady hl. m. Prahy (zejména primátoru Bémovi jako gestorovi) a řediteli Magistrátu hl. m. Prahy zatím zůstal neuspokojen (viz vyjádření ředitelky Magistrátu [19]) a je třeba ho odborně posoudit (např. z hlediska míry odpovědnosti škůdců, promlčení, vymahatelnosti) a **následně ho před uplynutím promlčecí doby uplatnit aspoň v občanskoprávním řízení** (pokud je zřejmé, že v trestním řízení nebudou pachatelé ani obvinění) nebo se ho zákonem předepsaným způsobem vzdát (viz článek [10]). Pokud nebude Rada vymáhat nárok na náhradu škody v občanskoprávním řízení sama (anebo se ho nevzdá), doporučuji nabídnout zmocnění iniciativě občanů, aby tak učinila (viz obdobně doporučení č. 4 na straně 12).

Pokud ani nyní nebude uplatněn nárok na náhradu škody vůči osobám uvedeným výše v občanskoprávním řízení (neboť v důsledku rozhodnutí soudu není pochyb, že tento nárok je dán, pouze v důsledku formálního pochybení nebyly dány podmínky pro jeho přiznání v adhezním

řízení), půjde o porušení § 35 odst. 3 zákona č. 131/2000 Sb., podle něhož hlavní město Praha je povinno včas uplatňovat právo na náhradu škody.

Důsledkem porušení této povinnosti opomenutím je vznik **druhotné odpovědnosti na náhradu škody** vůči osobám, které o tomto nároku věděly, mohly a měly rozhodnout nebo iniciovat jeho uplatnění (tj. ředitel Magistrátu, členové Rady hl. m. Prahy, předsedové kontrolního a finančního výboru, kteří mají přístup na jednání Rady hl. m. Prahy, a to u jednotlivých nároků vždy v době, kdy nárok ještě nebyl promlčen – tato analýza jako podklad pro uplatnění nároku bude doručena všem uvedeným představitelům hl. m. Prahy). Pokud tak svým opomenutím neučinily anebo kvůli jejich opomenutí nebyl nastaven takový systém vnitřního uspořádání, který by pravidelně zajišťoval uplatnění nároku na náhradu škody, a pohledávka města na náhradu škody se v důsledku jejich opomenutí promlčela, **stávají se novými škůdci vůči škodě, kterou svým opomenutím úmyslně či z nedbalosti způsobili** [10].

Rovněž **kontrola projektu zcela selhala**, když jeho problematičnost nebyla odhalena kontrolním systémem města, ale spíše vnitrostranickým sporem v ODS mezi primátorem Pavlem Bémem a jeho náměstkem Rudolfem Blažkem. Sekundární kontrola nad plněním usnesení zastupitelstva náleží kontrolnímu výboru Zastupitelstva (§ 78 odst. 5 písm. a) zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze). Předsedou kontrolního výboru byl František Hoffman (KSČM). Kontrolní výbor v projektu Univerzální karty Pražana (Opencard) nechal zadat analýzu, zda bylo zadání zakázek v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek [7].

Tato prověrka (nikoliv audit) došla k závěru, že

„Magistrát hl. m. Prahy postupoval při zadávání veřejných zakázek dle pravidel pro zadávání veřejných zakázek upravených zákonem o zadávání veřejných zakázek, zák. č. 137/2006 Sb. **Rozsah prověrky byl omezen na soulad procedury** výběrového řízení prováděného MHMP se zákonem o zadávání veřejných zakázek a dále na posouzení souladu uzavřených smluv se zadávací dokumentací.“

Prověrka zadaná předsedou kontrolního výboru se **zcela chybně omezila pouze na soulad procedury, tedy na formální aspekty, namísto věcného hodnocení zákonnosti výběrového řízení jako celku**, včetně aspektů transparentnosti podle § 6 zákona o veřejných zakázkách, počtu uchazečů, okolností vypsání veřejných zakázek, způsobu stanovení předpokládané hodnoty a navazující otázky ekonomické výhodnosti.

Po soudním rozhodnutí [1] je zřejmé, že ani tyto formální aspekty nezhodnotila prověrka správně (ostatně prvek podrobného hodnocení v „prověrce“ téměř absentuje). Zpráva ob-

sahuje pouze čísla zakázek, data uzavření a jiné formální údaje u každé zakázky a smlouvy, které doprovází maximálně stručný komentář o formálním zadání jako zakázky malého rozsahu bez jakékoliv dokumentace (např. citovaný byznys plán dodaný spol. AllShare Finance, o kterém jsem psal v předchozí kapitole) anebo jako zakázky v jednacím řízení bez uveřejnění kvůli autorským právům. Zhodnocení **klíčové veřejné zakázky na servisní kartové centrum** v roce 2006 se prověrka věnuje na celých **3 řádcích**, [16], str. 59, dokonce ani **nezmiňuje skutečnost, že šlo o výběr z jediné nabídky**. Taková prověrka je zcela bezvýznamná a je s podivem, že byla vůbec jako dílo akceptována, patrně pouze jako „mediální materiál“ politického vedení pro prezentaci údajné „bezproblémovosti“ projektu (Bémovo vedení nechalo po prvním auditu Nexia vyhotovit další 2 audity, které považovaly situaci za dobrou a perspektivní). Vynaložení prostředků na citovaný audit Apogeo [16] bylo podle mého názoru bezúčelné a nijak nepřispělo k objasnění situace. Podle mého šlo o typický případ toho, kdy auditorské a znalecké společnosti zpracovávají dokumenty nikoliv objektivně, nezávisle a podloženě, ale tendenčně, účelově a na objednávku, což značně snižuje důvěryhodnost takových společností.

Kontrolní výbor v prvních 4 letech nijak nekontroloval dodržení usnesení Zastupitelstva k Opencard, nezařadil ho na program jednání kontrolního výboru v několikaletém období po dni, kdy došlo k podpisu rozhodných smluv (až do vyhotovení prvního auditu Radou). Nestalo se tak navzdory upozornění zastupitelky Petry Kolínské v interpelaci na Zastupitelstvu dne 19. 6. 2008. Výše uvedené skutečnosti mají patrně původ ve vztahu tehdejšího předsedy kontrolního výboru Františka Hoffmana (KSČM) k primátoru Pavlu Bémovi, který dobové články popisují jako spíše pozitivní a důvěřivý:

Béma se překvapivě zastává i opozice. Člen KSČM František Hoffman se stal předsedou kontrolní komise [sic!] magistrátu za Bémovy vlády a spolupráci s primátorem si pochvaluje. „Srovnám-li pana Béma s předchůdci, ční výš. Skvěle vystupuje, v rozpočtech je velký šetřil a **kontrola za jeho éry nabrala na vážnosti**. Vliv pana Janouška je zbytečně demonizován,“ říká Hoffman, který se **podle svých slov s Janouškem také přátelí**. Označuje jej za muže, který má štěstí, protože se u něj „sbíhají zajímavé informace“.

Podle mého soudu není systémově možné zajistit účinnou kontrolu prostřednictvím kontrolního výboru, který je jmenován vládnoucí koalicí a jehož předseda je na ní **bezprostředně závislý**. Ve výše uvedeném příkladě se ukázalo, že kontrolní výbor **nebyl schopen přispět** v tomto období jediným relevantním příspěvkem k objasnění situace, ba spíše působil jako nástroj „zametení“ problému.

Otázka zajištění funkční opozice je netriviální, zejména v zastupitelských orgánech s malým počtem politických stran. Jedním z možných řešení je podle mého soudu umožnit zastupitelským klubům, aby měly **vlastní rozpočtovou kapitolu** přibližně na úrovni sekretariátu jednoho radního a z toho mohly dle své úvahy financovat zadání odborných analýz nebo prací, čímž by se narušila koncentrace moci u předsedy kontrolního výboru jmenovaného vládnoucí koalicí. Vzhledem k tomu, že jde jen o jedno z možných řešení, nedávám tento podnět jako formální doporučení, ale zasílám ho jen ke zvážení Radě hl. m. Prahy.

Zdroje

- [1] Rozsudek Městského soudu v Praze ve věci *Opencard I.* ze dne 24. 2. 2014, sp. zn. 40 T 9/2012. Dostupný na webu <http://www.openkarta.cz/wp-content/uploads/2015/05/2014_02_24_Rozsudek_MS_urednici.pdf>.
- [2] Rozsudek Vrchního soudu v Praze ve věci *Opencard I.* ze dne 17. 12. 2014, sp. zn. 5 To 41/2014. Dostupný na webu <http://www.openkarta.cz/wp-content/uploads/2015/05/2014_12_17_Rozsudek_VSP_urednici.pdf>.
- [3] Stenozápis z 38. zasedání Zastupitelstva hl. m. Prahy ze dne 25. 5. 2006. Dostupný na webu http://www.praha.eu/public/89/48/e4/1321941_216959_archiv_stenozaznam_38.pdf.
- [4] Stenozápis z 31. zasedání Zastupitelstva hl. m. Prahy ze dne 20. 10. 2005. Dostupný na webu http://www.praha.eu/public/f9/f/28/1323906_217639_archiv_stenozaznam_31.pdf
- [5] Idnes.cz: *Projekt Opencard zřejmě vznikl na počítači šéfa firmy, která vyhrála výběrové řízení.* 10. 2. 2010. Dostupný na webu <<http://zpravy.idnes.cz/projekt-opencard-zrejme-vznikl-na-pocitaci-sefa-firmy-ktera-vyhrala-vyberove-rizeni-gnj-/domaci.aspx>>
- [6] DVTV: *Bém: Pokud Opencard skončí, tak kvůli hlouposti Hudečka.* Publikováno dne 9. 6. 2014. Dostupný na webu <<http://video.aktualne.cz/dvtv/bem-pokud-opencard-skonci-tak-kvuli-hlouposti-hudecka/r~402c5362efe511e3909b0025900fea04/>>
- [7] Rozhovor Pavla Béma s Pražským deníkem. YouTube.com. Publikovaný dne 13. 2. 2010. Dostupný na webu <<https://www.youtube.com/watch?v=Iq2HO-fZGq4>>.
- [8] ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád*, 6. vydání, Praha 2008, C. H. Beck str. 316. Citováno podle článku Romana Vicherka: *Podmínky přiznání nároku na náhradu škody v trestním řízení*, dostupného na webu <<http://www.epravo.cz/top/clanky/podminky-priznani-naroku-na-nahradu-skody-v-trestnim-rizeni-95828.html?mail>>
- [9] Libor Petříček: *K postavení poškozeného v trestním řízení*, 2002. Dostupný na webu <<http://www.epravo.cz/top/clanky/k-postaveni-poskozeneho-v-trestnim-rizeni-22115.html>>
- [10] Radek Ondruš: *Stručné shrnutí způsobů řešení škody vzniklé obci při výkonu samostatné působnosti – LIT46970CZ – poslední stav textu v systému ASPI.*
- [11] Audit Nexia AP, 2009, vyhotovený na objednávku hl. m. Prahy. Dostupný na <http://opencard.praha.eu/public/95/2b/b/684328_2374_Zprava_o_provedeni_for_enzniho_auditu_OpenCard_2010_2009.pdf>.
- [12] Využití čipové karty v podmínkách hl. m. Prahy. Příloha č. 1 k důvodové zprávě k tisku Z-426, který byl schválen dne 25. 5. 2006 usnesením č. 38/6. Dostupné na webu <<http://zastupitelstvo.praha.eu/ina2014/tedusndetail.aspx?id=58948>>.
- [13] Nexia AP: Shrnující písemná zpráva. Ekonomické, procesní a IT/ICT poradenství

- v oblasti platebních systémů a odbavení ve veřejné dopravě na posouzení aktuálního provozu, využívání a rizik karty Opencard. 2015. Dostupné na webu <http://www.praha.eu/public/ac/30/a1/2069315_601093 OPC_souhrnna_zprava.pdf>
- [14] Novinky.cz: *Vlivný ředitel pražského magistrátu Trnka rezignoval*. 16. prosince 2013. Dostupný na webu <<http://www.novinky.cz/domaci/322262- vlivny-reditel-prazskeho-magistratu-trnka-rezignoval.html>>
- [15] Poslanecká sněmovna PČR. *Závěrečná zpráva vyšetřovací komise v kauze Opencard*. Dostupný na webu <www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=191396>.
- [16] Apogeo. *Zpráva z prověrky vybraných oblastí*. Dostupný na webu <http://opencard.praha.eu/public/fd/4e/af/185504_4_zprava_z_proverky_vybranych_oblasti.pdf>.
- [17] iDNES.cz: *Kdo je Roman Janoušek, přítel Pavla Béma*. 24. listopadu 2008. Dostupný na webu <http://zpravy.idnes.cz/kdo-je-roman-janousek-pritel-pavla-bema-dy5-/zpr_archiv.aspx?c=A081123_211131_kavarna_bos>.
- [18] *United States ex rel. Steury v. Cardinal Health, Inc.*, 625 F.3d 262, 267 (5th Cir.2010); (“The FCA is the Government's primary litigation tool for recovering losses resulting from fraud.”)
- [19] Odpověď ředitelky Magistrátu ze dne 20. 8. 2015, č. j. S-MHMP 234000/2015, na žádost o informace zastupitele podle § 51 zákona o hl. m. Praze. Dostupný na webu <<https://github.com/pirati-cz/KlubPraha/blob/master/spisy/2015/94-skoda-oc1/4-odpoved/odpoved.pdf>>.